

Univers Pedagogic

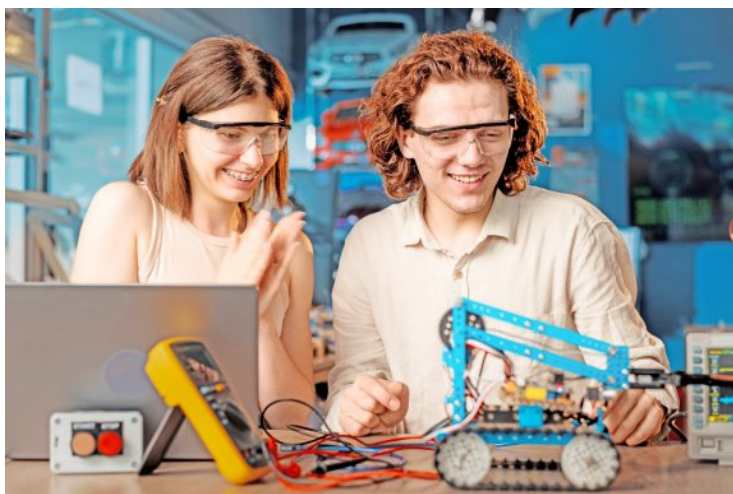
36 (1013),
15 octombrie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

80 de milioane de euro pentru modernizarea învățământului profesional tehnic

25 de instituții din Republica Moldova vor beneficia de renovarea blocurilor de studii, atelierelor, laboratoarelor și căminelor. Proiectul, planificat pentru anii 2026-2032, vizează peste 21.000 de elevi.

Învățământul profesional tehnic din țara noastră va beneficia de investiții de 80 de milioane de euro pentru modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea condițiilor de trai ale elevilor. Anunțul a fost făcut de ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, în cadrul unei conferințe de presă.

Proiectul prevede renovarea a 47 de clădiri din 25 de instituții de învățământ profesional tehnic, dintre care 24 de blocuri de studii, inclusiv ateliere și laboratoare, și 23 de cămine. În 15 instituții vor fi modernizate atât spațiile

educaționale, cât și căminele, iar în alte 10 - vor fi renovate și dotate căminele.

Investițiile vor permite dotarea atelierelor și laboratoarelor cu echipamente adaptate pregătirii practice în domenii precum agricultura și industria agroalimentară, construcțiile, energia și tehnologiile informației și comunicațiilor. Lucrările vor include și măsuri de eficientizare energetică, sporire a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități, îmbunătățire a condițiilor sanitare și de siguranță din cămine.

În cele 25 de instituții învață peste 21.000 de elevi, ceea ce reprezintă aproximativ 40% din numărul total al elevilor din învățământul profesional tehnic. Unsprezece instituții beneficiare se află în Chișinău, iar 14 - în alte localități ale țării. În cele 15 instituții în care vor fi modernizate și spațiile educaționale învață

în prezent peste 300 de elevi cu cerințe educaționale speciale.

Potrivit ministrului Dan Perciun, investiția urmărește consolidarea atractivității învățământului profesional tehnic și îmbunătățirea condițiilor de pregătire a viitorilor specialiști. La admiterea din 2026, numărul elevilor înmatriculați în acest sector a crescut cu aproape 15%.

Proiectul face parte din Planul de creștere pentru Republica Moldova, susținut de Uniunea Europeană. Pachetul financiar cuprinde un împrumut de 33 de milioane de euro de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, un grant de 7 milioane de euro prin Platforma de Investiții pentru Vecinătate și o contribuție de 40 de milioane de euro a Republicii Moldova prin Mecanismul de Reformă și Creștere.

Modernizarea infrastructurii este parte a unui program mai amplu de dezvoltare a învățământului profesional tehnic, care include și actualizarea a circa 130 de standarde ocupaționale și de calificare. Pentru elaborarea materialelor didactice adaptate acestor standarde sunt prevăzute 70 de milioane de lei. În R. Moldova funcționează 79 de instituții de învățământ profesional tehnic, în care studiază aproximativ 50.000 de elevi.

Echipa de elevi din Moldova și-a adjudecat 3 medalii la Olimpiada de robotică FIRST Global Challenge

Selecționata Republicii Moldova a câștigat, în echipă cu reprezentativele Uzbekistanului, Venezuelei și El Salvadorului, medalia de aur în cadrul Olimpiadei de robotică FIRST Global Challenge 2026. Competițiile s-au desfășurat în perioada 6-10 octombrie a.c. la Incheon, Coreea de Sud. Per total, la turneul de nivel mondial elevii noștri au obținut trei medalii: una de aur pentru alianța câștigătoare și două de argint.

Prima distincție de argint, Zhang Heng Award for Engineering Design, s-a acordat pentru calitatea proiectării ingineresti a robotului, funcționalitatea, eficiența și rezistența acestuia, precum și capacitatea participanților de a explica soluțiile tehnice dezvoltate. Cea de-a doua medalie de argint învâțăceii noștri și-au adjudecat

o în cadrul FIRST Global Innovator Award, în Honor of Fred Smith, pentru proiectul de inovare Ember Mesh, unul dintre cele cinci selectate în finala componentei New Technology Experience.

Mai în amănunt, acest din urmă proiect constă în constituirea unei rețele de capsule autonome dotate cu senzori, concepute pentru detectarea timpurie a incendiilor forestiere sub coronamentul arborilor. Acestea transmit date către o platformă de monitorizare și pot fi distribuite cu ajutorul dronelor sau elicopterelor în zone greu accesibile. Soluția a fost dezvoltată în scopul de a putea fi utilizată de comunități din întreaga lume, inclusiv de cele care au nevoie de tehnologii accesibile pentru prevenirea și monitorizarea incendiilor de vegetație.

(Continuare în pag. 2)

26 de participanți au obținut nota 10 la Marea Dictare Națională

Ministerul Educației și Cercetării a premiat 131 de participanți care au obținut notele 9 și 10 la cea de-a IV-a ediție a Marii Dictări Naționale. Ceremonia de premiere s-a desfășurat pe 11 octombrie curent, la Teatrul Republican „Lucașfăruș” din Chișinău.

Dintre cei 131 de premianți, 26 au obținut nota 10, iar 105 au fost evaluați cu 9. Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, i-a felicitat pentru rezultate și le-a mulțumit tuturor celor care au participat la inițiativă, acceptând provocarea de a-și testa cunoștințele de limba română.

Evenimentul a inclus spectacolul „Testamentul” de Gheorghe Urschi, din care a fost selectat

fragmentul adaptat pentru dictarea din acest an. Participanții au avut astfel ocazia să urmărească pe scenă textul pe care l-au transcris la 31 august. Ediția din acest an a Dictării s-a desfășurat în contextul marcării a 35 de ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova. Ministrul Dan Perciun a subliniat că participa-

rea a mii de persoane reconfirmă interesul pentru limba română și pentru o inițiativă care încurajează învățarea la orice vârstă.

Premiile au fost oferite cu sprijinul partenerilor evenimentului: Arena Chișinău, Editura Cartier, rețeaua de librării Librarius, Teatrul Republican „Lucașfăruș” și Orange Moldova. Participanții care

au obținut nota 10 au primit un abonament pentru activități sportive, un set de cărți, un voucher în valoare de 1.000 de lei pentru procurarea cărților, o baterie externă și o invitație pentru două persoane la teatru. Cei cu nota 9 au fost recompensați cu un voucher de 100 de lei pentru cărți, o baterie externă și o invitație pentru două persoane la spectacol.

Cea de-a IV-a ediție a Marii Dictări Naționale a reunit aproape 3.500 de persoane la Chișinău și în 16 raioane ale țării. Pentru prima dată, au participat și persoane cu deficiențe de vedere, pentru care Ministerul Educației și Cercetării a asigurat spațiul și materialele adaptate necesare. Lucrările au fost evaluate de o comisie specială constituită de Minister. Lansată în 2023 și organizată sub egida

Președinției Republicii Moldova, Marea Dictare Națională promovează cunoașterea limbii române și învățarea la orice vârstă.

Cei 26 de participanți care au obținut nota 10 sunt: Tatiana Lungu, Mircea Cojocar, Amalia Bulban, Patricia Lungu, Marcela Ozhan, Carolina Știrbu, Adelinea Pasat, Antonina Druc, Cristina Roșca, Svetlana Ilașco, Nina Moraru, Anastasia Durnea, Ana Cazaciu, Victoria Păsat, Anastasia Suslov, Polina Pleșca, Petru Alexandru Tătaru, Angelica Tonu, Alina Pisica, Tatiana Popa, Daniela Diacenco-Mosan, Olga Rebeja, Taisia Haritonova, Nadejda Gherb, Olga Balan și Mia Zamă.

Echipa de elevi din Moldova și-a adjudecat 3 medalii la Olimpiada de robotică FIRST Global Challenge

(Continuare din pag. 1)

Tema ediției din acest an a fost „Igniting Innovation”, fiind dedicată prevenirii incendiilor de vegetație și reducerii impactului acestora. FIRST Global Challenge reunește anual echipe de elevi din peste 190 de țări. În cadrul concursurilor, participanții proiectează, construiesc și programează roboți, concurând și în alianțe internaționale, pentru a îndeplini misiuni inspirate de provocări globale.

Este de menționat că țara noastră a fost reprezentată de echipa *Enigma* din satul Boșcana, Criuleni, fiind selectată în urma rezultatelor obținute la Campionatul național FIRST Tech Challenge Moldova 2026. Formația moldovenească a fost alcătuită din cinci elevi: Daniel Țanga, de la Liceul Teoretic „Boris Dinga” din Criuleni, și Uliana Vintu, Gabriel Josan, Valeria Untila și Augustin Leșan, toți de la Liceul Teoretic „Mihai Stratulat” din Boșcana. Ei au fost îndrumați de mentorii Elena Frunza, de la instituția din Boșcana, și Veronica Eșanu, în cadrul Programului Innovate Moldova, implementat

de Fundația pentru Dezvoltare.

R. Moldova participă la FIRST Global Challenge de la lansarea competiției, găzduită în 2017 de or. Washington, SUA, și se numără printre statele cu cele mai multe medalii de aur câștigate. Echipa noastră națională a obținut bronz la Ciudad de México, Mexic (2018), trei medalii de aur la Dubai, Emiratele Arabe Unite (2019), aur la Geneva, Elveția (2022), aur și argint la Singapore (2023), două distincții de aur la Atena, Grecia (2024). Iar în anul precedent, la Olimpiada de robotică din Panama City, Panama, compatrioții noștri și-au trecut în palmares o medalie de aur și o mențiune de onoare.

Participarea echipei țării noastre la concursul din acest an s-a realizat datorită finanțării venite din partea Suediei și Marii Britanii, cu susținerea Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, precum și a Ministerului Educației și Cercetării. Programul Innovate Moldova a fost implementat de Fundația pentru Dezvoltare, Premier Energy Distribution, UTM, FabLab Chișinău și OzonTeh.

A fost aprobat un nou Regulament de funcționare a taberelor de copii

Taberele pentru copii vor funcționa de la 1 ianuarie 2027 conform unui nou Regulament care prevede reguli mai stricte de siguranță și măsuri pentru asigurarea accesului copiilor cu dizabilități la activități educaționale, de recreere și socializare. Documentul elaborat de Ministerul Educației și Cercetării stabilește cerințe mai stricte privind protecția copiilor, pregătirea personalului și respectarea drepturilor beneficiarilor pe durata activităților recreative și educaționale.

Spre exemplu, copiii cu necesități speciale și însoțitorii acestora vor avea parte de bilete gratuite sau la preț redus, în condiții stabilite anual. Datorită noilor reguli, vor fi fortificate măsurile de protecție a copiilor. De asemenea, Regulamentul stabilește categoriile de vârstă pentru beneficiari: Taberele de zi, fără cazare,

vor primi copii de 7-13 ani, iar taberele cu cazare permanentă vor fi destinate copiilor de 7-17 ani.

La rândul lor, animatorii și ceilalți angajați ai taberelor vor fi obligați să urmeze o pregătire specială privind protecția copiilor și prevenirea situațiilor de risc. Noile reguli includ prevederi referitoare la protecția imaginii și datelor cu caracter personal ale copiilor. Fotografierea și filmarea acestora, precum și publicarea materialelor în care ei pot fi

identificați este reglementată de legislația în vigoare, ce prevede în acest sens acordul prealabil al părinților sau al reprezentanților legali. Executivul țării va aproba anual categoriile de beneficiari, cotele și condițiile de

acordare a biletelor gratuite sau la preț redus. Printre persoanele eligibile se numără copiii aflați în situații dificile, din familii numeroase, refugiați, de etnie romă, cu dizabilități și însoțitorii acestora, orfanii, elevii cu rezultate excelente la învățătură și olimpiade, precum și la alte concursuri naționale și internaționale.

Reporter UPp

UPSC a obținut trei medalii de aur și trofeul „Education Award” la Salonul Internațional „Traian Vuia”

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a obținut trei medalii de aur și trofeul „Education Award” la cea de-a XII-a ediție a Salonului Internațional de Inventică și Inovație „Traian Vuia”, desfășurată în perioada 8-10 octombrie a.c., la Timișoara, România. Cele trei medalii de aur au fost acordate pentru lucrări care vizează dezvoltarea serviciilor educaționale digitale, conservarea speciilor vegetale rare și utilizarea tehnologiilor interactive în procesul de învățare.

Medalia de aur pentru lucrarea „Online cross-border university library for equitable access to high-quality education services” (RO-MD 00388 – CBOL) a fost obținută de echipa formată din Silviu Stanciu, Diana Antoci, Alexandra Barbăneagră, Riana Radu, Bogdan Bratoveanu și Ecaterina Scherlet. Cea de-a doua distincție de aur a revenit lucrării „Biotechnological innovation for the conservation and improvement of rare plant species in the era of climate change”, semnată de Eduard Coropceanu,

Tatiana Călugăru-Spătaru, Lilia Brînză, Mariana Lozinschii și Nina Muntean. A treia medalie de cea mai înaltă valoare a fost acordată proiectului „BIOSPARK – interactive digital anatomy table”, realizat de Emilia Ciornii, Irina Indoitu, Alex Antoci, Eugenia Gîncu, Viorica Bludaru și Eduard Coropceanu.

Pe lângă medaliiile obținute pentru cele trei lucrări, Universitatea a fost distinsă cu trofeul „Education Award”, care recunoaște contribuția instituției în domeniul educației și cercetării. Par-

ticiparea la Salonul internațional a oferit cadrul pentru prezentarea rezultatelor cercetării universitare în domenii cu aplicabilitate educațională, științifică și tehnologică. Distincțiile obținute reflectă diversitatea preocupărilor de cercetare ale comunității academice a UPSC și valorificarea acestora prin proiecte inovatoare.

Limba română, studiată de elevi din Ucraina

Româna, maghiara și alte limbi oficiale ale Uniunii Europene vor fi studiate de elevi din Ucraina. Acestea vor beneficia de un statut special în școlile în care învață reprezentanți ai minorităților naționale, extinzându-se astfel posibilitățile de utilizare a limbilor materne în instituțiile de învățământ.

Noua lege, înregistrată cu numărul 16119 de Rada Supremă de la Kiev, vizează asigurarea drepturilor educaționale ale popoarelor indigene și ale persoanelor care

aparțin minorităților naționale din Ucraina. Noile prevederi urmăresc să extindă utilizarea limbilor minorităților în procesul de învățământ și în comunicarea din

instituțiile de educație, însă nu se aplică limbii ruse.

Așadar, în instituțiile de învățământ în care există clase sau grupe cu predare în limba unui popor indigen ori a unei minorități naționale care este și limbă oficială a UE, va fi garantat dreptul de a face studii în această limbă. De asemenea, documentul introduce statutul de instituție de învățământ secundar general a unei minorități naționale, de care vor beneficia deocamdată 149 de școli.

Este de menționat că programele educaționale ale instituțiilor cu grupe de predare în limbile minorităților vor putea include studierea istoriei naționale, păstrarea patrimoniului cultural material și spiritual, promovarea tradițiilor, simbolurilor naționale și obiceiurilor. Legea garantează posibilitatea continuării studiilor în limba română în cazul reorganizării sau lichidării unei instituții de învățământ.

La solicitarea părinților, documentele oficiale de studii și supli-

mentele la acestea vor putea fi eliberate și în limba minorității naționale. O altă prevedere permite părinților să solicite extinderea listei disciplinelor predate în limba vizată. Pentru aceasta, va fi necesară o cerere scrisă din partea părinților a cel puțin două treimi dintre elevii clasei sau grupe respective, hotărârea finală urmând să fie luată de instituția de învățământ.

Adoptarea legii ar putea contribui la deblocarea deschiderii a

două clustere de negociere privind aderarea Ucrainei la Uniunea Europeană, proces blocat de Ungaria în contextul disputelor privind drepturile minorității maghiare. Înainte de adoptarea legii, Ministerul Afacerilor Externe al României a solicitat autorităților de la Kiev să păstreze rețeaua tradițională de școli cu predare în limba română și să evite măsurile care ar putea diminua drepturile educaționale ale minorității române.

„UN ÎNVĂȚĂTOR NU POATE CERE ELEVILOR SĂ EVOLUEZE DACĂ EL ÎNSUȘI NU ESTE DISPUS SĂ ÎNVETE”

Interviu cu Adriana Pană, desemnată „Învățătaorul anului 2026”

Meseria de învățător se definește prin relația cu elevii, deciziile luate la clasă și capacitatea de a-i ajuta pe copii să descopere și să înțeleagă lumea. Despre experiența în clasă, provocările învățământului primar și responsabilitatea formării noilor generații am discutat cu Adriana Pană, învățătoare la Liceul Teoretic „Alec Russo” din Orhei, desemnată recent „Învățătorul anului 2026” în cadrul Concursului Republican „Pedagogul Anului”. Absolventă a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, aceasta vorbește despre lecțiile învățate în cei zece ani de activitate.

- Ați fost desemnată „Învățătorul anului 2026” în cadrul Concursului Republican „Pedagogul Anului”. Ce momente din activitatea dumneavoastră la clasă considerați că v-au ajutat să ajungeți la această performanță?

- Nu cred că această performanță s-a construit într-un singur an și nici doar în perioada concursului. Participarea la „Pedagogul Anului” a fost un obiectiv pe care mi l-am propus încă din anii de masterat, când priveam cu admirație această competiție și îmi imaginam că, într-o zi, voi avea curajul și pregătirea necesară pentru a ajunge acolo. Drumul până la acest rezultat a însemnat multă muncă, dar și o dorință constantă de a deveni mai bună. Am încercat să mă dezvolt nu doar profesional, ci și personal, să-mi analizez activitatea, să-mi recunosc limitele și să caut răspunsuri la o întrebare care mă însoțește mereu: Ce aș putea face mai bine pentru elevii mei? Cred că un învățător nu poate cere elevilor să evolueze dacă el însuși nu este dispus să învețe, să se schimbe și să-și depășească propriile limite.

În activitatea de la clasă, am căutat permanent modalități prin care copiii să fie implicați, să descopere, să pună întrebări și să simtă că lecția li se adresează lor. Îmi place să integrez tehnologia și instrumentele digitale, dar nu pentru că sunt moderne, ci pentru că, utilizate cu rost, pot trezi curiozitatea și face învățarea mai accesibilă. În același timp, cred că nicio aplicație nu poate înlocui relația cu elevul, explicația potrivită sau răbdarea de a relua un lucru atunci când un copil încă nu l-a înțeles. Astăzi, privesc această reușită cu recunoștință și cu sentimentul că visul pe care îl aveam în anii de masterat a devenit realitate. Dar nu o consider un punct final. O văd ca pe o confirmare a drumului parcurs și, în același timp, ca pe o responsabilitate de a continua să cresc, să caut și să ofer elevilor mei motive să creadă în propriile posibilități.

- Ce a fost cel mai dificil în pregătirea pentru concurs? A existat o probă sau o experiență care v-a pus în dificultate ori v-a făcut să vă priviți

altfel propria activitate?

- Cel mai greu a fost volumul enorm de muncă, adeseori mult peste program. Au fost ore în șir de căutări, de documentare și de încercări, pentru a veni cu ceva nou în cadrul concursului, fără a pierde autenticitatea și fără a mă îndepărta de un demers pedagogic corect. Mi-am dorit ca lecția să fie creativă, dar nu spectaculoasă de dragul spectacolului; fiecare activitate trebuia să aibă un rost și să contribuie la învățare. Au fost prezente emoțiile, însă le-am simțit cel mai puternic în perioada pregătirilor. Când a început etapa finală, ceva s-a schimbat în mine: nu mai eram dominată de teama de a nu reuși. Eram mândră că ajunssem acolo și am încercat să savurez fiecare moment. Simțeam că mi se oferă șansa de a-mi demonstra valoarea profesională la un nivel atât de înalt.

Folosesc cu plăcere tehnologia la lecții, dar știu că, atunci când lucrezi cu instrumente noi, pot apărea situații neprevăzute. S-a întâmplat și în cazul meu: în timpul orei a apărut o problemă tehnică, pe care am reușit să o gestionez astfel încât cei prezenți nici nu au observat-o, așa cred. Acest moment mi-a demonstrat că oricât de bine te-ai pregăti, contează și felul în care reacționezi atunci când lucrurile nu merg exact cum ai planificat. Concursul m-a făcut să-mi privesc munca cu mai multă încredere și luciditate. Am înțeles că pot duce un proiect solicitant până la capăt, păstrându-mi principiile și felul meu de a fi.

- Sunteți absolventă a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Ce v-a oferit facultatea pentru începutul carierei și ce ați descoperit despre meseria de învățătoare abia după ce ați început să lucrați cu elevii?

- Universitatea mi-a oferit o bază profesională solidă și reperiile de la care am pornit în carieră. Studiile m-au ajutat să înțeleg cum se construiește o lecție, cât de important este să ai obiective clare și să organizezi procesul de învățare astfel încât fiecare activitate să aibă un rost. Dar, dincolo de cunoștințele și competențele dobândite,

am rămas cu idei și reflecții care m-au însoțit de-a lungul anilor.

Îmi amintesc cu mult drag ideea doamnei doctor, profesor universitar, Ludmila Ursu, care ne îndemna să înțelegem că fiecare lecție este importantă, pentru că nu se va mai repeta niciodată în aceeași formă, și să savurăm fiecare clipă alături de profesorii de la care învățăm. Pentru mine, acest gând a devenit mai mult decât o amintire din anii de facultate. Odată ajunsă la clasă, am înțeles cât adevăr cuprinde: fiecare lecție este o întâlnire unică, cu alte întrebări, cu alte emoții și cu posibilități noi de a descoperi lumea.

Abia în activitatea de zi cu zi am înțeles pe deplin că o explicație foarte bună pentru un copil poate să nu fie suficientă pentru altul. Am învățat să reformulez, să caut exemple diferite, să am răbdare și să accept că progresul nu arată la fel pentru toți. Am descoperit și că învățătorul nu transmite doar cunoștințe. Prin felul în care vorbește, ascultă, corectează și încurajează, contribuie la felul în care copilul începe să se privească pe sine și să-și descopere propriile posibilități.

După mai bine de zece ani în educația primară, sunt convinsă că formarea unui învățător nu se încheie odată cu absolvirea facultății și nici cu obținerea unui grad didactic. Continui să învăț de la copiii, de la colegi, din experiențele care îmi reușesc și, uneori, chiar din cele care mă obligă să mă opresc și să caut o altă cale.

Dacă facultatea mi-a oferit începutul și reperiile profesionale, experiența de la clasă m-a învățat să înțeleg profunzimea acestei meserii. Iar ideea că nicio lecție nu se repetă niciodată la fel îmi amintește, zi de zi, să fiu prezentă cu adevărat în ceea ce fac și să nu tratez nicio întâlnire cu elevii ca pe o simplă rutină.

- În clasele primare, evaluarea prin descriptori este un subiect de discuție, inclusiv în contextul propunerilor de revenire la note. Din experiența dumneavoastră, ce avantaje și dezavantaje observați în fiecare dintre cele două forme de evaluare?

- Am fost și eu elevă într-o perioadă în care notele aveau un rol important. Uneori mă motivau să fiu mai bună, alteori nu. Experiența aceasta m-a făcut să înțeleg că o notă, în sine, nu spune întreaga poveste despre un copil. Mie îmi plac profesorii care înțeleg că un elev nu poate fi perfect la toate disciplinele, care îl încurajează să muncească, să persevereze și să-și descopere punctele forte. Nici pe mine nu mă reprezintă doar notele pe care le-am avut în gimnaziu, la colegiu sau la Universitate. Deși societatea ne-a obișnuit adesea să punem accentul pe o notă, cred că

valoarea unui om este mult mai complexă.

Evaluarea prin descriptori îmi place pentru că îi ajută pe elevi și pe profesori să privească mai clar procesul de învățare. Atunci când criteriile sunt bine stabilite și explicate, copilul poate înțelege ce reușește deja și unde mai are de lucru. Evaluarea devine un reper pentru progres, nu doar o etichetă.

Notele au avantajul familiarității și pot oferi un indicator rapid al rezultatului. Totuși, există riscul ca elevul să se concentreze exclusiv pe cifră, să se compare cu ceilalți sau să creadă că un rezultat slab îl definește. Nici evaluarea prin descriptori nu este perfectă: dacă feedbackul rămâne prea general ori criteriile nu sunt înțelese, își pierde din valoare. Pentru copiii mici, eu aș pune accentul pe o evaluare care îi ajută să înțeleagă cum pot progresa. Îmi doresc ca fiecare elev să știe că nu este reprezentat de o singură notă sau de un singur rezultat, ci de efortul său, de curiozitate, de perseverență și de ceea ce învață să facă mai bine de la o zi la alta.

- Pe lângă lecțiile propriu-zise, un învățător are de pregătit materiale, de completat documente și de comunicat cu părinții. Ce activități vă ocupă cel mai mult timp după terminarea orelor?

- O zi de învățător nu se încheie odată cu ultima oră din orar. Cea mai mare provocare este timpul insuficient. Într-o singură zi, cadrul didactic

poate desfășura orele conform orarului, poate continua activitatea în cadrul programului prelungit și, ulterior, poate participa la ședințe sau la consilii profesionale. Dar pentru că îmi place să creez și să adaptez materiale, să caut idei noi și să pregătesc activități potrivite nivelului clasei de cele mai multe ori, această muncă continuă acasă, după ce orele de serviciu s-au încheiat. De asemenea, pe lângă pregătirea didactică, există documente, evaluări și comunicarea cu părinții. Toate sunt importante, însă adunate, pot ocupa mult din timpul care ar trebui să rămână pentru reflecție profesională și odihnă.

- În orice clasă există copii care învață repede și alții care au nevoie de mai mult timp și de explicații suplimentare. Cum procedați atunci când trebuie să respectați ritmul lecției, dar unii elevi încă nu au înțeles materia?

- Într-o clasă, copiii nu pornesc întotdeauna de la același nivel și nici nu ajung la înțelegere în același timp. Unii rezolvă repede sarcinile, alții au nevoie de explicații suplimentare, de repetare și de exerciții de recuperare. Pentru mine, aceasta este una dintre responsabilitățile cele mai importante ale învățătorului: să respecte obiecti-

vele lecției, fără să transforme ritmul clasei într-o presiune pentru copilul care încă încearcă să înțeleagă. Așa că observ unde apare dificultatea și revin la idee printr-un alt exemplu, o explicație mai simplă sau o sarcină împărțită în pași mai mici. Uneori, copilul are nevoie doar să vadă încă o dată cum se face; alteori, trebuie consolidată o achiziție anterioară. Important este să nu confundăm ritmul mai lent cu lipsa capacității sau a dorinței de a învăța.

În același timp, elevii care lucrează mai repede au nevoie de sarcini care să-i provoace, nu doar de mai multe exerciții identice. Diferențierea înseamnă să încercăm să oferim fiecăruia o provocare potrivită, în limitele resurselor și ale timpului pe care îl avem.

Nu reușesc întotdeauna să ofer fiecărui copil tot timpul pe care mi l-aș dori, iar aceasta este o realitate pe care trebuie să o spunem sincer. De aceea, sprijinul suplimentar, colaborarea cu familia și, acolo unde este cazul, cu cadrele de sprijin sunt importante. Un copil nu trebuie să simtă că a rămas în urmă și că nu mai poate recupera. Are nevoie să știe că există un pas următor pe care îl poate face și un adult care îl va ajuta să-l descopere.

- Relația cu părinții poate fi uneori la fel de solicitantă ca munca de la clasă. Există situații în care trebuie să explici că rezultatele copilului nu corespund așteptărilor sale. Cum gestionați astfel de discuții și ce faceți atunci când nu ajungeți la un punct de vedere comun?

- Relația dintre școală și familie este esențială, dar nu întotdeauna simplă. Părinții își doresc, firesc, ce este mai bun pentru copiii lor, însă uneori așteptările lor nu corespund nivelului la care se află copilul la acel moment. Alteori, școala și familia pornesc de la valori sau abordări diferite, iar acest lucru se vede în felul în care copilul răspunde la reguli, responsabilități și cerințe.

În asemenea discuții, cred că este important să vorbim despre ceea ce observăm concret, nu să punem etichete. Încerc să explic ce reușește copilul, unde întâmpinăm dificultăți și ce putem face împreună pentru a-l ajuta. Rezultatul unei evaluări nu ar trebui prezentat ca o sentință, ci ca o informație de la care pornim pentru a construi următorii pași. Nu cred că este util să transformăm o discuție într-o confruntare în care unul trebuie să câștige și celălalt să piardă. Dacă nu ajungem imediat la un punct de vedere comun, încerc să revin la ceea ce ar trebui să ne unească: binele copilului și progresul lui. Uneori, încrederea se construiește în timp, prin comunicare constantă și prin rezultate observabile.

- Într-o clasă obișnuită pot învăța și copii cu cerințe educaționale speciale. Din experiența dumneavoastră, cât de dificil este să le oferiți sprijinul de care au nevoie, păstrând în același timp atenția asupra celorlalți elevi?

- Incluziunea este un principiu important, dar pentru ca el să funcționeze în viața de zi cu zi are nevoie de resurse, de oameni și de un suport real.

(Continuare în pag.4)

„Dacă o carte este scrisă din inimă, va găsi căile de a ajunge la alte inimi”
Thomas Carlyle

Cărți care trezesc conștiințele

Am apelat la acest motto nu de dragul citatului, cum ar crede unii, ci pentru că el se pliază de minune pe cărțile scrise de Veronica Pîrlea-Conovali, implicit pe cea care v-o propun spre lectură acum și care are un titlu incitant – „Bumerangul”. Pe volum autoarea mi-a scris un autograf laconic dar sincer: „Pentru A. și E., cu mult drag de la Veronica. 19.12.2025”, și semnătura. E un autograf adresat unei persoane, dar în același rând unei familii. Sunt și asemenea autografe în cazurile când scriitorul cunoaște bine destinatarul și familia lui. Iar subsemnatul o cunoaște pe autoare de la primele sale cărți, implicit de la placheta de versuri de debut „O dragoste ne adună” (1998), pe care mi-a scris următorul autograf: „Pentru A., multă dragoste împlinită și paza Domnului. 22.07.2004. Autoarea”. Tot atunci a semnat un alt autograf pe o altă plachetă de versuri, „Bumerangul ecoului” (2001): „Pentru A., un bumerang fericit atunci când... Autoarea. 22.07.2004”. Autografe care au și constituit acea punte de legătură a unei prietenii literare, dar și familiale.

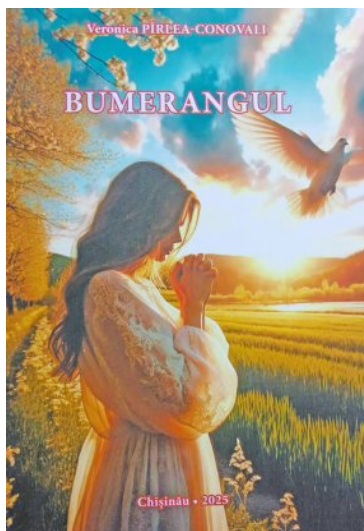
De atunci a scris mai multe cărți de poezie și proză: „În grădina copilăriei”, 2004; „Și a venit ploaia...”, 2006, și altele, ca să ajungă în anul acesta la un volum substanțial ce o reprezintă plenar: „Siberia. Cronica unui coșmar. Materiale publicistico-științifice”. Autoarea a făcut un salt evident în devenirea sa ca scriitoare, în special ca publicistă și prozatoare. Iar laitmotivul ei, al bumerangului, la fel a suferit o ascensiune culminantă de la un bumerang fericit la unul real și vital, dramatic chiar, ca un fel de barometru de conștiință în destinul oamenilor.

Și acum să trecem la volumul de proză scurtă intitulat „Bumerangul”. Ca să punem punctul pe „i”, chiar de la bun început și nu la sfârșitul discursului, cum se obișnuiește, țin să specific că în carte și în povestirea ce-i poartă titlul nu e vorba de un bumerang obișnuit ca obiect,

instrument sau unealtă, ci autoarea consideră că „Legea bumerangului deocamdată nu a fost anulată de nimeni. Bumerangul este judecătorul nostru suprem, adică fiecare are ceea ce merită. Ce dai, aceea primești”.

Cartea este dedicată unei profesoare de limbă franceză, inspector școlar și „om de omenie”, Elena Romanovschi, stabilită acum cu traiul în SUA, în orașul Cleveland, statul Ohio, și este scrisă de o profesoară de istorie. Am specificat acest detaliu pentru a anticipa unele din temele pe care le abordează autoarea. Cele legate de școală, educație, dar și de continuitatea dintre generații, dragostea de țară și strămoșii ei. După cum afirmă în prefața cărții scriitorul Ștefan Sofronovici, „Lumea din povestirile și nuvelele Veronicăi Pîrlea-Conovali trăiește după anumite reguli, după anumite legi spirituale, morale, scrise și nescrise, care au ghidat societatea noastră românească timp de multe generații. În proza ei se simte duhul interbelic românesc, pe care l-au lăsat moștenire părinții și bunei noastre și care a ținut aprinsă flacăra românismului și a creștinismului aici, în spațiul dintre Nistru și Prut, în pofida regimului dictatorial și ateist de ocupație”.

Cartea îți captează atenția din primele pagini prin dinamismul și originalitatea dialogului fiecărei proze, fie povestire sau nuvelă. Interesantă și captivantă este povestirea „Blestemul”, care ne introduce în atmosfera procesului de învățământ superior chiar de la începutul anului de studiu: „Ce putea Lidia ca lector universitar să le spună studenților anului I despre specialitatea aleasă la prima oră?! Important era să știe că au ales această facultate din dragoste, interes și dorință de a cunoaște mai multe”. Însă, pe lângă problemele și cotidianul vieții studentești, autoarea dezvăluie teme istorice din trecutul neamului nostru: „Lidia o întreabă dacă nu dorește să meargă la părinți. Au convenit ca vineri seara, împreună cu copiii și soții, să pornească la drum. Fetele trăiau de ani buni

în capitală, iar părinții au rămas în satul de baștină la sudul Basarabiei sau, cum i se mai spune, în zona Bugeacului. Teritoriul Bugeacului a făcut parte din vechiul regat dacic al lui Burebista, apoi temporar a fost sub stăpânire otomană”. Iată ce zice despre creația ei și distinsul critic literar Tudor Palladi: „De fapt, prozele scurte ale Veronicăi Pîrlea-Conovali atestă... un adevărat talent epic, dacă nu epico-dramatic, pătrunse de freamătul viu al iubirii față de viață și de om, în deplinul înțeles al lucrurilor, al mersului lor în istoria vieții și-n viața istoriei... Nuvela „Bumerangul” este impunătoare prin creșterea conștiinței de sine a omului în drum spre cunoașterea de sine mireană și de adevăr. „De ce, părinte, atât de des moare omul nenăscut în om? Când întâlnesc asemenea situații, îmi vine să strig în gura mare: „Nu irosiți, oameni buni, viața în zadar, omul fără familie și fără urmași e ca un copac fără rădăcină, ca un izvor fără apă, ca un cuptor fără vatră, ca o casă fără praguri, ca o poartă fără stâlpi, ca un vultur fără zbor. Nașteți, fetelor, copii... nașteți pentru a vă simți mame, pentru a da și primi căldură.”

Impresionantă este și povestirea „O zi din viața părintelui Ioan”, în care în prim-plan apare relația dintre

părinți și copii, precum și exodul consăngenilor noștri peste hotarele țării, depopularea satelor noastre: „Tot drumul bătrânul preot a numărat câte case sunt pustii în sat, câte ziduri dărâmate, porți furate, fântâni fără căldări și câtă lume s-a dus în alte țări. Și iar s-a adresat Domnului: Fă o minune și luminează mintea omului nostru, întoarce, Doamne, sătenii rătăciți prin lume la casele părintești, căci nu este nimic mai groaznic pe lume decât pribegia. E greu să prinzi rădăcini în alte pământuri, când rădăcina ta de sute de ani este aici”.

Autoarea are un har de povestitor înnăscut și această carte sper, drag cititor, să-ți provoace un interes și o petrecere a timpului liber plăcută și utilă pentru cuget și suflet. Aici e oportun un alt citat din prefața lui Tudor Palladi, care e un îndemn, dar și sugestie la lectură: „Descinsă din creația populară orală, Veronica Pîrlea-Conovali inițial, ca orice creator de la noi, demonstrează, prin scrisul ei dens, trăit până la ultimul punct, o profundă pasiune pentru adevărul de lume și de noi, de istoria românilor pe care, printre altele, o predă elevilor cu multă dăruire din suflet, vorba autoarei însăși. Prozele scurte

ale ei denotă plenar și faptul că scriitoarea cunoaște în amănunte/detaaliat viața de la țară, că destinul consăngenilor săi o preocupă îndeosebi și ea nu e deloc indiferentă față de rostul sociouman, de credința lor milenară”.

V-am adus poate puține, dar suficiente argumente, ca să citiți această carte. În cazul dat voi face o paralelă și o parafrază la spusa despre neînfricată și „bărbata” scriitoare Lidia Istrati din primul Parlament al Republicii Moldova, al „Independenței”, cum mai este numit, când un coleg de al ei a zis despre dânsa că în acel Legislativ au fost puține femei, dar suficiente, adică care făceau mai mult decât zeci de bărbați luați la un loc.

Și ca să trecem de la proză la poezie. Voi încheia această micro-recenzie sau succintă cronică de carte cu un autograf aniversar de pe culegerea de versuri „Și a venit ploaia...”, apărută cu două decenii în urmă, semnată de o mamă și două fiice: Veronica Pîrlea-Conovali, Diana și Nătălița Conovali: „Pentru G. sănătate, noroc, paza Domnului mereu în preajmă, iar ploaia să spele urâtul și răul din jurul ei, pentru că meriți mult mai mult... Cu drag, autoarele. 4 mai 2006”. După cum reiese, vorba e de un autograf colectiv adresat unei cititoare și unei foste prietene de familie. De ce am menționat că se are în vedere o fostă prietenă nu voi deschide parantezele, deși autoarea le-a deschis în una din prozele sale și veți afla dacă a spălat ploaia ceva sau nu. Iar un cititor atent ar putea deduce despre ce personaj este vorba. Voiam să accentuez însă altceva, că e un autograf și o carte inedită. Tinele coautoare aveau pe atunci una 17 ani și alta 12 ani; ele n-au mai perseverat în poezie, spre deosebire de mama lor, cel puțin n-au publicat. Deși, nu e târziu s-o faci și de acum încolo, deoarece au toată viața înainte, iar versurile inerente copilăriei și adolescenței au constituit pentru ele un reper moral și spiritual benefic pentru toată viața, care au completat de minune cei șapte ani de acasă.

(Continuare în pag. 5)

INTERVIUL DE JOI

(Continuare din pag. 3)

În clasa mea sunt în prezent doi copii cu cerințe educaționale speciale, care beneficiază de ajutorul cadrelor de sprijin. Dificultatea apare atunci când trebuie să răspunzi, în același timp, nevoilor unui copil care are nevoie de sprijin individualizat și necesităților unei clase întregi. Fiecare elev merită atenție, explicații și oportunități de învățare. În practică, însă, timpul și resursele sunt limitate, iar învățătorul trebuie să ia permanent decizii despre cum își organizează activitatea.

Cred că nu este suficient să le cerem cadrelor didactice să fie mai răbdătoare sau mai creative. Avem nevoie de cadre de sprijin în număr suficient și cu o

prezență adaptată nevoilor reale ale copiilor. În mod special, copiii cu dizabilități severe au nevoie de un sprijin mai consistent, individualizat și constant. Incluziunea nu ar trebui să însemne doar că un copil este prezent în clasă, ci că are șansa reală de a participa, de a învăța și de a fi în siguranță, iar învățătorul are resursele necesare pentru a-i susține pe toți elevii.

- Folosiți instrumente digitale în timpul lecțiilor? Ce activități îi atrag cu adevărat pe copii și în ce situații observați că tehnologia îi distrage mai mult decât îi ajută să învețe?

- Da, folosesc instrumente digitale și îmi place să descopăr feluri noi în care tehnologia poate sprijini învățarea. Copiii sunt atrași de activitățile la care pot participa activ: jocuri didactice, exerciții interactive, provocări cu feedback imediat, imagini și materiale care îi ajută să vizualizeze o idee dificilă. Încerc să aleg resursele în funcție de ceea ce vreau să înțeleagă copiii și să păstrez un echilibru între activitățile digitale, conversație, scriere, manipularea materialelor și lucrul individual.

Totuși, nu cred că o lecție devine automat mai bună doar pentru că include un ecran. Tehnologia trebuie să servească obiectivului, nu să-l înlocuiască. Dacă activitatea digitală este prea încărcată vizual, iar elevii își concentrează atenția mai mult asupra animațiilor decât asupra conținutului, tehnologia poate deveni o sursă de distragere, în loc să sprijine învățarea. Observ că uneori se pune prea mult accent pe prezentarea lecției în format PowerPoint, ca și cum simpla utilizare a unei prezentări ar garanta succesul învățării. În realitate, nu instrumentul digital în sine asigură reușita lecției, ci modul în care este integrat în demersul didactic, în funcție de obiective, de nevoile elevilor și de activitățile care îi implică în mod activ în procesul de învățare. Pentru mine, tehnologia are sens atunci când deschide o cale de înțelegere, oferă feedback sau face posibilă o experiență pe care altfel ar fi mai greu să o construim.

- Ce le-ați spune tinerilor care vor să devină învățători, dar ezită din cauza salariului sau a volumului mare de muncă? Ce îi poate face

să aleagă această profesie și, mai ales, să rămână în sistem?

- Nu le-aș spune tinerilor că această profesie este ușoară, căci volumul de muncă este mare, responsabilitatea este pe măsură, iar pregătirea unei lecții bune cere adesea mult mai mult timp decât se vede din exterior. Cred, de asemenea, că trebuie să vorbim deschis despre condițiile de muncă și despre nevoia ca efortul învățătorilor să fie respectat și susținut. Dar le-aș spune și că există în această meserie momente care nu pot fi măsurate în cifre. Te motivează copilul care a reușit după multe încercări și îți spune „mulțumesc”. Te bucură părintele care îți arată recunoștință. Îți dă curaj colegul care îți spune că l-ai inspirat sau că l-ai ajutat să devină mai bun. Pentru un învățător dedicat, asemenea gesturi au o greutate aparte, pentru că îți arată că munca ta a ajuns la cineva.

Cred că vocația contează, dar acest lucru nu compensează epuizarea sau lipsa condițiilor adecvate. Dragostea pentru copii nu înlocuiește resursele, timpul și respectul profesional de care un învățător are nevoie. Ca tinerii să

aleagă această profesie și să rămână în ea, trebuie să simtă că munca lor are valoare și că sistemul îi ajută să o facă bine.

Dacă cineva simte bucurie atunci când explică, are răbdare să asculte, este curios și dispus să învețe mereu, cred că merită să descopere această profesie. Nu pentru că fiecare zi va fi frumoasă, ci pentru că fiecare zi poate avea un rost. Uneori, ceea ce îi rămâne unui copil de la școală nu este doar o lecție, ci felul în care un adult a avut încredere în el atunci când elevul însuși încă nu știa să aibă încredere în sine. Pentru mine, aceasta este una dintre cele mai puternice motivații de a rămâne în educație.

- Vă mulțumesc, doamnă Adriana Pană, pentru deschiderea cu care ați împărtășit din experiența dumneavoastră și pentru sinceritatea cu care ați vorbit despre bucuriile și provocările profesiei de învățător. Vă doresc mult succes în continuare și cât mai multe împliniri alături de elevii dumneavoastră!

**A intervievat
Oxana PaRAȘciuc**

Gânduri după Ziua Educației

Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE) a prezentat, la 8 septembrie curent, rezultatele oficiale ale evaluării internaționale PISA 2025. Elevii noștri, după cum a spus directoarea instituției, Lilia Ivanov, au înregistrat un progres istoric la Științe (422 de puncte) și un scor excelent în noul domeniu digital (452), deși au marcat scăderi la matematică (410) și lectură/citire (404). Cu o medie de 422 de puncte, R. Moldova ocupă locul 59 din 91 de țări, adică mai jos de mijloc, deși a avansat un pic.

Progres sau regres?

Desigur că progresele la Științe și în domeniul digital se datorează în primul rând investițiilor din ultimii ani în dotarea laboratoarelor școlare și în tehnologiile moderne. Dar mă întreb: scăderea performanțelor la matematică și citire nu sunt rezultatul „digitalizării” intensive? Scăderea rezultatelor la lectură sunt motivate cu influența pandemiei COVID 19, dar nu putem nega că tocmai atunci s-a trecut la învățământul online. Acum mi-i clar de ce este îngrijorat academicianul Mihai Cimpoi („Literatura și Artă”, 2026, I.X, „Disputele curriculare”), constatănd o *criză adâncă din sistemul învățământului și educației din R. Moldova*: „Da, copiii citesc tot mai puțin și situația se va agrava și mai mult cu cât părinții își vor

dota copiii cu mobile tot mai performante și de la o vârstă tot mai mică și cu cât rezultatele PISA la Științe și la digitalizare vor fi mai mari”.

Andreas Schleicher, părintele PISA

De remarcat că inițiatorul și coordonatorul instrumentelor de analiză educațională globală (PISA, TALIS, PIAAC) este germanul Andreas Schleicher (născut pe 7 iulie 1964), care ocupă funcția de director pentru educație și competențe, precum și de consilier al Secretarului General al OCDE, Organizație interguvernamentală pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. După studii (abitur, adică bacalaureatul) făcute la Școala „Rudolf Steiner Wandsbek” (sistemul pedagogic Waldorf) din Ham-

burg, a absolvit Facultatea de fizică a Universității locale, apoi masteratul în matematică și statistică la Universitatea Deakin din Australia. Din 1997 activează în cadrul OCDE, fiind apreciat ca una dintre cele mai importante personalități din educația mondială. Este profesor onorific al Universității din Heidelberg (Germania) și membru internațional al Academiei Regale Suedeze de științe ingineresti. Este matematician, statistician și cercetător în domeniul educației, cunoscut drept creatorul și coordonatorul testelor PISA.

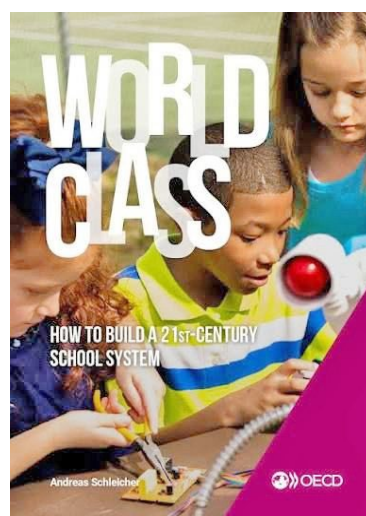
A publicat numeroase cărți, inclusiv volumul „World Class:

How to build a 21st century school system” („Școli de talie mondială: Cum să construim un sistem școlar pentru secolul XXI”), apărut la Paris, în 2018, sub egida OCDE. Cartea reprezintă o sinteză științifică de referință privind reformele educaționale globale, fiind scrisă pe baza unor date colectate

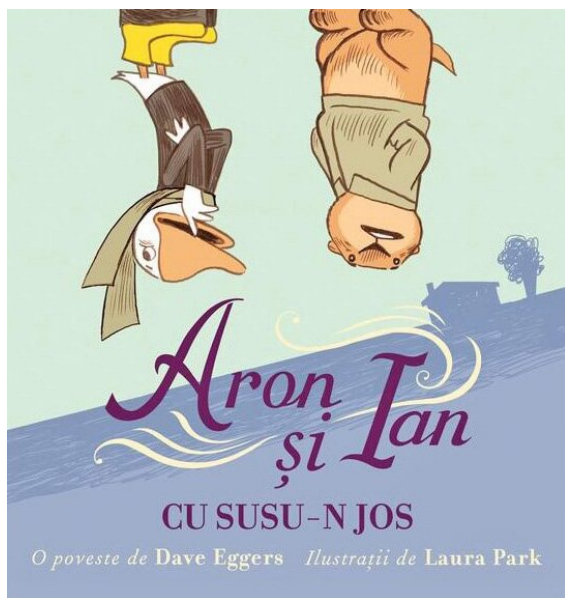
timp de două decenii, din peste 70 de țări. Autorul explică de ce unele sisteme educaționale excelează, în timp ce altele stagnează. Cartea are 5 capitole: 1. Schimbarea busolei: de la educația pentru trecut, la educația pentru viitor; 2. Demontarea miturilor din educație; 3. Profesionalizarea pedagogilor; 4. Echitate și personalizare; 5. Guvernanta: Autonomie dublată de responsabilitate.

Autorul concluzionează că reforma în educație nu înseamnă a copia mecanic rețete din Finlanda, Estonia sau Singapore, ci a privi educația ca pe o știință și artă în același timp, analizând riguros ce funcționează și adaptând aceste principii la contextul cultural propriu, la nevoile locale. Cartea e o chemare puternică spre acțiune pentru schimbarea globală în educație și cred că merită să fie tradusă în limba română pentru a putea afla cum putem depăși criza pomenită, iscată în spațiul virtual dintre tehnologizarea excesivă și necesitățile pedagogice ale societății contemporane.

Liviu DASCAL,
cofondator al IP LT Waldorf
din Chișinău

Literatura pentru copii, un exercițiu de înțelegere a celorlalți

Lectura îi ajută pe copii să descopere că *Laceeași situație poate fi privită în moduri diferite. Prin personaje, întâmplări și întrebări, cărțile devin un punct de plecare pentru conversații despre emoții, diferențe și relațiile cu cei din jur. Un copil poate interpreta o întâmplare într-un fel, în timp ce un coleg sau un prieten o înțelege cu totul altfel. Pentru a descoperi aceste perspective, cei mici au nevoie de ocazii în care să asculte, să pună întrebări și să încerce să înțeleagă ce simte celălalt. Lectura poate oferi un astfel de context, fără ca discuția să se transforme într-o lecție despre comportamentul corect.*

În jurul unei povești, adultul poate deschide conversații despre felul în care personajele percep lumea, motivele din spatele reacțiilor lor și consecințele unor alegeri. Întrebări precum „De ce crezi că personajul a procedat astfel?”, „Cum s-ar fi văzut întâmplarea din perspectiva celui/lalt?” sau „Ce ai fi făcut tu în locul lui?” îi încurajează pe copii să argumenteze, să asculte opinii diferite și să-și revizuiască propriile interpretări.

O selecție de titluri potrivite pentru a aborda aceste teme a fost prezentată de Oana Hagiescu într-un material publicat pe Edupedu.ro. Cărțile propuse oferă contexte diverse pentru a discuta despre percepție, identitate, acceptare și relațiile dintre personaje. Mai jos vom enumera selecția: „Cu toții au văzut o pisică”, de Brendan Wenzel, invită la explorarea modurilor diferite în care aceeași ființă poate fi percepută; „Ziua când au plecat creioanele colorate”, de Drew Daywalt, oferă un punct de plecare pentru discuții despre nemulțumiri, nevoi și felul în care fiecare își exprimă punctul de vedere; „Cum să fii leu”, de Ed Vere, permite abordarea așteptărilor impuse de ceilalți și a libertății de a fi diferit; „Tu (nu) ești mic”, de Anna Kang, deschide discuția despre comparații și felul în care apreciem dimensiunile și diferențele; „O piatră stătea nemișcată”, de Brendan Wenzel, propune explorarea multiplelor semnificații pe care le poate avea același lucru pentru observatori diferiți; „Aron și Ian cu susu-n jos”, de Dave Eggers, poate fi un prilej de conversație despre perspective contrastante și posibilitatea de a privi o situație dintr-un alt unghi; „Cui i-e frică de Scufița Roșie?”, de Georgiana Chițac, oferă ocazia de a reveni asupra unei povești cunoscute și de a examina felul în care schimbarea perspectivei influențează interpretarea ei.

Pentru cititorii care doresc să continue explorarea, Oana Hagiescu recomandă și „Micul Prinț”, de Antoine de Saint-Exupéry, o carte care invită la reflecții despre relații, responsabilitate și felul în care înțelegem lumea. Valoarea unei lecturi nu ține doar de mesajul cărții, ci și de conversația pe care aceasta o poate declanșa. Părintele sau cadrul didactic nu trebuie să ofere imediat interpretarea „corectă”, ci poate încuraja copilul să-și explice ideile, să observe alte puncte de vedere și să-și argumenteze concluziile.

În activitățile de la clasă, aceeași poveste poate fi discutată în grupuri mici, prin întrebări puse personajelor sau prin imaginarea unui final alternativ. Acasă, lectura poate continua printr-o conversație simplă despre ceea ce i-a surprins pe copii, despre personajul cu care s-au identificat ori despre o decizie pe care ar fi luat-o diferit. Astfel, cartea devine mai mult decât un text de citit: este un context în care copiii pot exersa ascultarea, exprimarea propriilor opinii și înțelegerea unor experiențe diferite de ale lor.

Cărți care trezesc conștiințele

(Continuare din pag. 4)

Este un exemplu singular și meritoriu, presupun că nu e unicul, când o culegere de versuri este semnată de o întreagă familie, soțul contribuind la editarea ei. Nu știam acest detaliu, presupuneam doar, ca la finalul cărții să găsesc argumentul: „*Si-a venit ploaia*”... a văzut lumina tiparului grație suportului financiar susținut de scumpul nostru tată și soț, Andrei Conovali..., precum și a bunelor noastre prietene Eugenia Conovali, Iulia Sircu, Tatiana Pavlenko, Galina Pădure, Silvia Cojocaru și Vera Dima”.

Iată doar câteva versuri selectate din fiecare semnatară a cărții: „Vor trece ani și secole la rând./ Coccoare vor zbura în cârd./ Acele păsări se vor întoarce înapoi/ Ca prima dra-

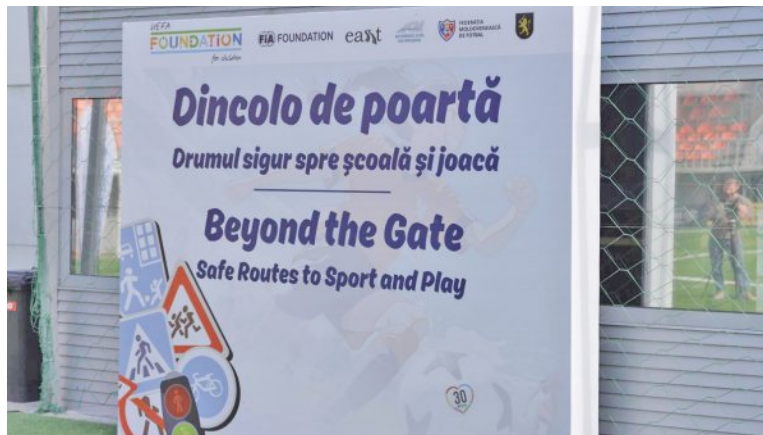

goste, cerească, lângă noi” (Veronica Părlău-Conovali); „De când soarele răsare/ Pe pământul strămoșesc? Și de când el asfințește, încă odată mă întreb? Unde-i casa oare? Înspre el ochii ridic./ Iar de intră într-un nor,/ Ploaia cade pic, pic, pic” (Diana Conovali); „Eminescu am cântat,/ Eminescu am recitat./ Cu El neamul e-ntregit,/ Noi mereu te vom cânta,/ Viu mereu vei rămânea/ Eminescu-i Țara mea” (Nătălița Conovali).

Dar iată și aprecierea prefațatoarei Ana Manole de pe coperta a patra a plachetei: „*Si-a venit ploaia*”... este o carte de poeme care... face loc binelui și sublimului, o carte ca o întoarcere în sine, unde poezia este o rudă apropiată. E în aceste poeme-mărturisiri – Mama cu fiicele, aproape de moși și grai, lângă obârșii. Și acest fapt nu poate fi decât apreciat și respectat. Vă mulțumim”.

Andrei VIZIRU

A fost lansat Proiectul „Dincolo de poartă: Drumul sigur spre sport și joacă”

Copiii de la noi din țară vor beneficia de un nou proiect, intitulat „Dincolo de poartă: Drumul sigur spre sport și joacă”. Prin acesta, se urmărește îmbunătățirea siguranței rutiere în zonele de amplasare a cluburilor de fotbal și parcurilor, acordându-se o atenție specială accesului fetelor la activități sportive. Inițiativa face parte din programul „Legacy for the Future”, lansat de UEFA (forul asociațiilor naționale de fotbal ale Europei) Foundation for Children și Adidas Foundation.

Organizatorii proiectului sunt: EASST (European Association for the Study of Science and Technology) și Automobil Club din Moldova (ACM), în parteneriat cu FMF, Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP), cluburile de fotbal Dacia Buiucani și Baghira-ȘS Comrat. De aseme-

nea, cluburile respective vor participa la sesiuni de informare despre siguranța rutieră în căutarea unor soluții aplicabile.

La ceremonia de lansare, găzduită de Orange Arena din Chișinău, mesaje de salut au adresat: Corrine Vibert, directoare pentru Comunicare și Advocacy la EASST; Dănuț-

Stelian Oprea, directorul tehnic al FMF; Pavel Apostol, comisar principal și șef interimar al Direcției securitate rutieră la INSP; Tatiana Mihailova, vicepreședinte și manager de proiect la Automobil Club din Moldova; Rafaela Machado, manager de programe FIA Foundation. De asemenea, la eveniment au participat: Victoria Goțonoaga, managerul echipei naționalei feminine de fotbal; jucătoarele selecționatei Daniela Mardari și Natalia Munteanu.

Este de menționat că antrenorii și managerii cluburilor vor participa la evaluări privind siguranța rutieră în apropierea terenurilor de

fotbal, ceea ce va permite identificarea principalelor riscuri pentru copii, ca ulterior propunerile să fie transmise autorităților publice locale în vederea îmbunătățirii managementului traficului cu asigurarea unei infrastructuri adecvate. Datele statistice arată că în anul 2024, 447 de copii cu vârste

de până la 17 ani și-au pierdut viața sau au fost răniți în accidente rutiere în R. Moldova, aproximativ 40% dintre ei fiind fete.

În plus, organizatorii proiectului își propun să analizeze barierele legate de acces, siguranță și mobilitate, contribuind la crearea unor condiții mai sigure și mai incluzive pentru copiii care participă la antrenamente și activități sportive. Programul are drept scop, în parteneriat cu Fundația FIA (Federația Internațională de Automobilism), organizarea pentru copii a unor deplasări sigure spre școală și activități sportive. Prin asemenea proiecte se mai urmărește promovarea egalității de gen prin intermediul sportului și garantarea unui mediu sigur pentru copii și tineri în comunitățile în care este practicat fotbalul.

Iulian BOGATU

Târg de oportunități educaționale și de dezvoltare pentru tineri, la a doua ediție

Peste 600 de elevi și studenți au participat la Târgul de oportunități educaționale și extracurriculare, ce s-a desfășurat la Bălți. Aici ei au avut posibilitatea să se familiarizeze cu proiecte ce le sunt destinate, oportunități de voluntariat, eventuale activități extracurriculare, programe de dezvoltare personală și profesională.

Evenimentul s-a aflat la a II-a ediție, fiind organizat în scuarul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” (USARB). Participanții s-au folosit de opțiunea de a discuta cu reprezentanți ai diferitelor organizații și instituții cu privire la programe de voluntariat, implicare civică, proiecte și alte subiecte din domeniul educației.

Elevii și studenții au aflat mai multe despre participarea la activități extracurriculare și acumularea de experiențe utile în privința parcursului academic și profesional. În acest scop, la Târg

au fost prezente organizații și instituții care desfășoară activități dedicate mai cu seamă tinerilor.

Târgul de oportunități educaționale a fost organizat de Centrul de Resurse pentru Studenți și Ghidare în Carieră al USARB, în parteneriat cu Auto-guvernarea Studenților USARB, „Studem – Step Up for Democracy” și Centrul „Certitudine”, cu suportul oferit de Ministerul Educației și Cercetării. La organizarea activităților a contribuit Agenția Națională pentru Tineret, prin Programul de Granturi pentru asociațiile studențești și Programul „Bălți – Capitala Tineretului 2026.

Cor. UPp

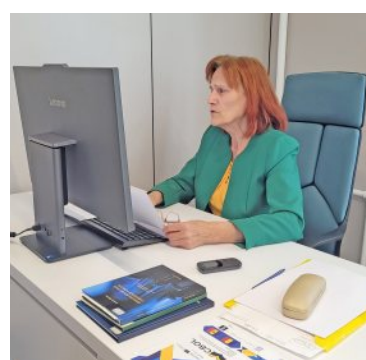
40 de cadre didactice, instruite să utilizeze resursele digitale ale Bibliotecii Științifice a UPSC

40 de cadre didactice participante la programul de formare profesională continuă „Pedagogie preșcolară” au participat pe 9 octombrie curent la o sesiune de instruire dedicată valorificării resurselor informaționale în vederea activității de predare. Evenimentul a fost organizat de Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Cu genericul „Biblioteca Științifică – sursă generatoare de cunoaștere a resurselor informaționale”, activitatea s-a desfășurat în cadrul disciplinei „Metodologia educației digitale”, coordonată de Lilia Cebanu, dr., conf. univ. Sesiunea a fost susținută de Elizaveta Globa, bibliotecar principal la Biblioteca Științifică a UPSC, Sala de lectură a CFCL.

Instruirea a urmărit familiarizarea participanților cu instrumente digitale care facilitează identificarea și accesarea literaturii științifice și didactice necesare pregătirii profesionale. În cadrul activității, participanții s-au familiarizat cu metode de folosire a catalogului electronic, Repozitoriului Instituțional Digital, Bibliotecii electronice, bazelor de date și site-ului Bibliotecii Științifice.

Un accent deosebit a fost pus pe utilizarea catalogului electronic pentru căutarea documentelor după autor, titlu și cuvinte-cheie, precum și pe accesarea publicațiilor disponibile în Repozitoriul Instituțional Digital. Acesta reunește articole

științifice, monografii, teze, manuale, cursuri și alte lucrări realizate în cadrul Universității, oferind acces deschis la produse științifice și didactice ale comunității academice.

Participanții au descoperit și resursele Bibliotecii electronice, care includ publicații în format digital, lucrări ale profesorilor, curricula universitară și programe de studii. Prezentarea acestor instrumente a fost completată de activități practice de căutare și accesare a informației, ghidate de specialiste Bibliotecii Științifice: Alina Susarenco, șef Serviciu Informațional și coordonatoare a catalogului elec-

tronic; Maria Emandei, bibliotecar principal și coordonatoare a Repozitoriului Instituțional Digital; Mariana Mătarin, bibliotecar principal, responsabilă de Biblioteca electronică și de resursele informaționale și tehnologice.

În cadrul sesiunii a fost menționată și includerea Repozitoriului Instituțional Digital al UPSC pe Harta interactivă a bibliotecilor digitale din întreaga lume, inițiativă realizată de Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași. Această platformă facilitează explorarea resurselor digitale ale instituțiilor din diferite țări.

La finalul activității, formabilii au apreciat utilitatea informațiilor prezentate, exprimându-și recunoștință pentru sprijinul oferit de specialiste Bibliotecii Științifice. Exercițiile practice și explicațiile privind resursele digitale le-au oferit participanților la programul de formare repere concrete pentru identificarea literaturii de specialitate și utilizarea acesteia la realizarea unor procedee ce țin de pregătirea profesională și activitatea didactică.

George Bacovia – poetul iubirii

(145 DE ANI DE LA NAȘTERE)

De la nașterea poetului George Bacovia s-au împlinit, pe 4 septembrie, 145 de ani (1881). După cum în 2026 se cer remarcate și alte date aniversare ce țin de creația și existența lui terestră: 110 ani de la editarea primului său volum de versuri, *Plumb*; un centenar de la apariția celui de al doilea volum de poezii, „Scânteii Galbene”; 65 de ani de la deschiderea Casei memoriale „George Bacovia” din București (1961); 7 decenii de la apariția volumului *Poezii*, cu o prefață de Eugen Jebeleanu (1956), și 75 de ani de la deschiderea Casei memoriale din Bacău (1971).

Ședința Clubului de cititori „Lectură generoasă” de la Biblioteca „Transilvania” din Chișinău, care a avut loc la sfârșitul lunii septembrie curent, a fost una ordinară și în același timp deosebită. Aceasta se explică prin faptul că a fost dedicată vieții și operei lui George Bacovia. A deschis ședința președinta Clubului, Alexandra Tănase, care a făcut referință la biografia poetului și a venit cu unele explicații de rigoare despre unicitatea și specificul creației bacoviene, făcând trimitere la ce a mărturisit poetul într-un dialog susținut de I. Valerian, intitulat „De vorbă cu G. Bacovia” (*Viața literară* II, mai 1927): „Nu mă plictisesc și nu mă neliniștesc în singurătate. Din cauza temperamentului mi-am croit fatal o astfel de viață. Și apoi n-am fost niciodată prea sănătos... Melancolia firii mele nu ar fi niciodată înțeleasă. Unii din prietenii mei îmi spun că sunt inadapabil, că fug de oameni. Este o exagerare. Iubesc oamenii și îi privesc cu interes din fața casei mele”. După care doamna Tănase a recitat câteva poeme îndrăgite. Cu unele completări la creația maestrului a intervenit Parascovia Onciu, directoarea Bibliotecii „Transilvania”, vărsând lumină la „culorile obsedante” ale poetului și făcând trimitere la mărturisirile lui George Bacovia: „În poezie m-a obsedat întotdeauna un subiect de culoare... După violet și alb am evoluat spre galben (...). Plumbul ars e galben. Sufletul ars e galben”.

Pe marginea creației lui Bacovia au mai vorbit și alți membri ai Clubului de cititori „Lectură generoasă”: scriitoarea Valeria Dascăl; poeta Larisa Gâtlan, medic de profesie; Tamara Munteanu, meșter popular; Elena Penu, contabilă; Nionila Cebanu, noua membră a clubului, ș.a. Iar subsemnatul în luarea mea de cuvânt am ținut să specific că e oportun să ne apropiem de creația poetului fără stereotipuri și prejudecăți, deoarece nu este doar un elogiator al toamnei, ci și al iubirii. Concluzie pe care am făcut-o după lectura romanului „Iorgu” de Adrian Gicu, ce a fost lansat cu trei ani în urmă la Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” din capitală. (A se vedea recenzia „Iorgu” – un roman despre George Bacovia fără clișee și prejudecăți”, publicată de săptămânalul *Univers Pedagogic pro* 21 (904), 23 mai 2024.)

De asemenea, m-am referit la originea simbolismului în creația poetului: „Bacovia ne apare ca un experimentator... care traduce receptivitatea simbolistă pe o întreagă gamă de simțuri. Este cea mai puternică impresie pe care ți-o inspiră lectura poeziei

sale. Și e sursa permanentei sale prospețimi... Simbolismul bacovian lasă câteva uși deschise spre esteticile ce vor irupe după el, când poemul va deveni prisma metaforică prin intermediul căreia poetul își caută locul său în lume, dar și lumea încearcă să se facă acceptată de poet... Probabil că are dreptate Borges când spune: „timpul care dărmă palatele îmbogățește versurile”!

Apropos de timp, care le judecă și le așează pe toate la locul lor. Iată ce scria cu 110 ani în urmă N. Davidescu despre creația poetului la apariția primului volum de poezii *Plumb* în *Noua revistă română* (ianuarie 1916): „Mi-a fost dat să văd... cu prilejul unei apropiate tipărituri în volum, poeziile strânse laolaltă ale dlui Bacovia. Izolat, le cunoșteam, fie din publicații, fie din manuscrise, aproape toate. Caracterul lor straniu, original și pătrunzător, mă izbise încă de la început... Împrejurarea, determinată de apariția volumului, a fost dar o surpriză. O pagină bine scrisă și emoționantă înseamnă o rară bucurie. Bacovia e, înainte de toate, sincer... Se exprimă precis, tăios, sobru. Și e, mai ales, original”. În aceeași publicație (martie 1916), F. Aderca scoate în vileag un alt aspect: „Poetul e monocrom.

Dar cu această unică paletă scoate efecte de la violetul care „fâlăie pe lume”, până la salonul alb - visa cu roze albe”.

De unde vine predilecția poetului pentru unele culori anume, aflăm chiar de la Bacovia, care mărturisește într-un interviu: „Persistența într-o culoare am deprins-o de la decadenții francezi. De altfel una din obsesiile mele a alcătuit-o simbolismul decadent. Prin 1898-1903 m-au preocupat adânc Verlaine, Rimbaud, Baudelaire, Rollinat, Moréas, pe care i-am descoperit în colecția *Les hommes d'aujourd'hui*”. Dar mai apoi, după apariția acestui prim volum, își va schimba paleta cromatică. Un exemplu poate servi poemul „Și toate”: „Și toate se întorc din drumul lor,/ Și mândră primăvara vine,/ Cu soare blând, cu nopți albastre/ Fermecătoare, și senine./ Dar fără ea, ce suvenir/ Spre gân-

duri triste mă îndeamnă?/ Muguri au dat pe ram, zădarnic,/ În a mea inimă e toamnă!”. De aici rezultă că nu predomină doar anotimpul toamnei în opera lui și nu persistă în toate poemele unele și aceleași culori și stări depresive, triste sau melancolice, cum au încercat să ne vorbească pe parcursul anilor

criticii și exegeții literari. Ne convingem de aceasta și din poemul „Noapte de vară”: „Noaptea-ncet, tictit se lasă/ Poezie, sau destin/ Luna urcă, somnoroasă,/ Vîno, vin!/ Este liniște, răcoare,/ Codrul e de farmec plin/ Pe sub teii încă-n floare,/ Poezie, sau destin./ În suavele parfume/ Poezie, sau destin/ Ori pe unde-ai fi în lume,/ Vîno, vin!/ Îngerii deasupra noastră/ Vor

cânta un imn divin/ Ah, ce clară noapte albastră,/ Poezie, sau destin”.

Bacovia a scris și un „Epitaf”: „Aici sunt eu/ Un solitar,/ Ce-a răș amar/ Și-a plâns mereu./ Cu al meu aspect/ Făcea să mor,/ Căci tuturor/ Păream suspect”. Însă el nu trebuie considerat ca unul înțeles ca atare, ci a fost doar o stare, o atmosferă ce a anticipat părerea unor oameni despre el. Bacovia rămâne a fi un poet unic prin felul lui, indiferent de percepția creației lui care diferă de la cititorul de rând la critici și exegeți literari din diferite perioade istorice.

De exemplu interesante sunt impresiile lui B. Fundoianu scrise în *Rampa* cu 105 ani în urmă (13 mai 1921): „Pentru Bacovia nu există anotimp specific... vede în toți anotimpii aceeași toamnă, aceeași culoare, același suflet... De pe bănci de școală necunoscutul ne amețea ca un stărv. Iubeam toamna și mucegaiul. Fermentația ne momea

ca un neant... Bacovia e poetul unei epoci din viață și al unui sezon din an... Dar sunt oameni care nu pot surpa tavanul celui... oameni care plâng ca niște geamuri, când afară plouă, și vântul e sărac, și burează cu toamnă, și mortalitatea face statistici prin foburg. Și oamenii aceștia se numesc după vremuri și după țări – Verlaine și Rodenbach și Bacovia”.

Continuăm odiseea noastră cu referire la percepția poeziei bacoviene pe parcursul anilor: „Socotit în timp, Bacovia rezumă anticipat epoca noastră, prin influența unor mijloace artistice secundare; iar universul său poetic rămâne, tipologic, ca un obsedant și neliniștitor document moral” (Vladimir Streinu „G. Bacovia - *Plumb*, în *Cugetul românesc*, I, 1922); „Nicăieri nu se pune mai tulburătoare problema „poeziei de atmosferă” decât la Bacovia. Cele două note stridente ale cocoșului de pe casă, în mijlocul unei nopți sinistre de toamnă, creează, cu siguranță o „atmosferă” (...) Bacovia înăbușă verbalismul; el aplică principiul esteticii verlainiene: „Materia care plânge”, golul „istoric”, organizarea întregii impresii prin amănunte ne arată în Bacovia și o intenție și o putință de realizare conștientă” (E. Lovinescu, *Poezia nouă*, în *Critice*, 1923); „Bacovia nu propune un ideal de artă sau un ideal etic; el este cel ce este, identic cu sine și neasemănător cu nimeni și, fără a chema pe cineva după sine (deși mulți l-au urmat și-l mai urmează, n.a. - A.V.), a modificat sensibilitatea contemporană prin simplul fapt al existenței sale” (Șerban Cioculescu, 1934)...

Până la urmă, multe s-au spus și s-ar putea spune despre poezia lui George Bacovia. Cea mai bună soluție e să vă faceți o opinie proprie, aducă să luați un volum cu poeziile lui și să citiți sau să recitiți în toamnă sau în al cincilea anotimp câteva poeme și o să vă convingeți că îl veți redescoperi: „Sfârșit de toamnă”, care nu e chiar atât de sumbru după cum v-ați fi așteptat – „În crângul cu stoguri de frunze ruginite/ Era un frig liniștit/ Un roz violet în fâșii/ Peste palate se lasă/ Tușișele erau pustii/ O tăcere nu se știe cum a venit,/ Sau respirări oprite/ O pășărică modula:/ – Vii?!”. Elocvent în această ordine de idei este poemul „După amiază caldă”: „Căci Dumnezeu/ Mi-a dat să scriu/ Aceste rânduri./ Credeam,/ Numai să privesc./ Le public./ Și poate,/ Din umbra unei terase,/ Într-o după amiază/ Tăcută cu soare,/ Va trece o pasăre,/ Departe,/ Ca printr-un parc”. Sau puteți anticipa sfârșitul acestui anotimp cu alt poem, „Trec nori”, care s-ar potrivi pentru firile boeme: „Azi nu mai scriu nimic/ Un vin, și-o țigară/ Și amiezuri de zile se duc/ Ca o simfonie fugară./ Ce este, important, mereu./ Pe-aici, ca și – afară –/ Amiezuri de zile se duc/ Ca o simfonie fugară”.

Ducă coincidența bizară și extraordinară: însăilez aceste rânduri într-o după-amiază de toamnă cu nori enigmatici afară, dar fără „vin, și-o țigară”, însă într-o armonie și „simfonie fugară”.

Andrei VIZIRU COSTULEANU

Parteneriatul – cheia succesului

„Singuri putem face atât de puțin.
Împună putem face
atât de multe”
(Helen Keller)

Colaborarea dintre bibliotecă și comunitate contribuie la promovarea lecturii, culturii și educației. Prin parteneriate și activități comune, biblioteca ajunge mai aproape de oameni și îi încurajează să descopere bucuria cititului încă din copilărie.

În ianuarie a.c., Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” din Chișinău, filială a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, a încheiat un parteneriat cu Grădinița de copii nr. 225 „Spicușor”, cu scopul de a-i apropia pe cei mici de carte, de a le cultiva dragostea pentru lectură și de a-i familiariza cu valorile culturale naționale.

Colaborarea a început în ianuarie, când administrația Grădiniței de copii nr. 225, reprezentată de Alla Vasilache, a inițiat un dialog cu reprezentanții CAIME, în vederea stabilirii unui parteneriat și organizării unor activități educaționale *extra muros*. Astfel, prima experiență comună s-a desfășurat în cadrul Zilelor Eminescu, în perioada 13-16 ianuarie. Grație acestui parteneriat, omagierea poetului național a depășit hotarele sectorului Botanica, ajungând și la Ciocana, unde copiii au avut ocazia să descopere universul eminescian. Prin lecțiile publice „Fascinația operei eminesciene” și „Viața ilustrată a poetului nemuritor Mihai Eminescu”, micuții au făcut primii pași în cunoașterea vieții și creației marelui poet, descoperind importanța operei sale pentru patrimoniul cultural național.

În luna februarie, colaborarea a continuat printr-o întâlnire de suflet cu scriitoarea și cantautoarea Geta Lipovanciu, eveniment organizat în preajma zilei de naștere a lui Grigore Vieru. Invitată să le vorbească celor mici despre personalitatea îndrăgitei poet, aceasta le-a împărtășit amintiri despre întâlnirile și discuțiile pe care le-a avut cu el de-a lungul timpului. Copiii au ascultat cu interes versuri și cântece inspirate din opera lui Vieru, precum și creații proprii ale autoarei.

Un alt moment important al parteneriatului l-a constituit implicarea copiilor în programul de lectură

„Chișinăul citește”, ediția a XXIII-a. În cadrul activităților, micuților le-a fost prezentată cartea „Aventurile fetei Lela”, semnată de Ala Bujor. Povestea i-a captivat și i-a inspirat să transpună în desene personajele și întâmplările îndrăgite. Astfel, lectura a devenit o experiență interactivă, îmbinând bucuria descoperirii unei cărți cu exprimarea creativității și a emoțiilor prin artă.

Dincolo de activitățile culturale și educaționale, parteneriatul a contribuit la familiarizarea copiilor cu serviciile oferite de Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”. Cei mici au aflat despre avantajele cardului de cititor, diversitatea serviciilor oferite de rețeaua de biblioteci și oportunitățile de lectură și cunoaștere pe care aceasta le pune la dispoziție. Încurajați să descopere biblioteca și dincolo de spațiul grădiniței, copiii au fost îndrumați către filialele din sectorul Ciocana – Biblioteca „Transilvania” și Biblioteca „Maria Drăgan” – și au devenit, cu bucurie, posesori ai cardului de cititor.

Rezultatele frumoase ale colaborării noastre au fost evidențiate și în cadrul atelierului tematic cu genericul „Rolul proiectelor și parteneriatelor în dezvoltarea instituțională: practici de succes din experiența Grădiniței de copii nr. 225”, desfășurat la 25 septembrie curent, în cadrul Zilelor Educației Timpurii, parte a a unui Forum Municipal organizat de Primăria Chișinău și din România, părinți, parteneri educaționali și invitați de onoare. În cadrul atelierului au fost

prezentate experiențe și practici de succes dezvoltate de Grădinița de copii nr. 225, în perioada 2021-2026.

În calitate de reprezentantă a Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu”, subsemnata, Natalia Corghencea, am prezentat comunicarea „Parteneriatul – cheia succesului”, în care am vorbit despre exemplele mai sus enumerate și prin care am evidențiat rolul cooperării dintre instituțiile de cultură și cele de educație

timpurie. Experiența comună a demonstrat că apropierea copiilor de carte și lectură devine mai eficientă atunci când biblioteca și grădinița își unesc eforturile, valorificând resursele, creativitatea și experiența profesională în beneficiul celor mici.

Parteneriatul dintre CAIME și Grădinița de copii nr. 225 confirmă faptul că educația pentru lectură începe prin experiențe frumoase, întâlniri memorabile și activități adaptate vârstei copiilor. Fiecare poveste citită, fiecare vers descoperit și fiecare carte îndrăgită contribuie la dezvoltarea imaginației, sensibilității și dragostei pentru cultură. Suntem convinși că parteneriatele de succes se construiesc prin colaborare activă, deschidere și implicare reciprocă. Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” salută această experiență de colaborare și își exprimă încrederea că ea va continua să genereze noi inițiative, proiecte și oportunități de dezvoltare, pentru ca tot mai mulți copii să descopere, încă din primii ani de viață, bucuria lecturii și farmecul cărții.

De asemenea, în cadrul atelierului, la care au participat directori ale mai multor grădinițe din municipiul Chișinău, inclusiv din suburbie, le-am adresat invitația de a dezvolta parteneriate de colaborare atât cu Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, cât și cu filialele Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, în vederea promovării lecturii și educației culturale în rândul copiilor. Căci împreună cultivăm dragostea pentru lectură, formăm cititorii de mâine și construim o comunitate mai educată!

Natalia CORGHENCEA,
șef serviciu CAIME

Activitate de desenare pe asfalt pentru copii de Zilele Europene ale Patrimoniului

Câteva zeci de copii au dat curs invitației de a participa, pe 10 octombrie a.c., la o activitate creativă dedicată patrimoniului cultural. Astfel, ei au colorat pe asfalt desene realizate după schițe pregătite special cu prilejul Zilelor Europene ale Patrimoniului, fiind ghidați de trei artiști profesioniști. Evenimentul s-a aflat la prima ediție și a avut loc în Chișinău, pe strada Nicolae Iorga, nr.21.

**EUROPEAN
HERITAGE DAYS
2026**

Heritage at Risk:
Revive, Resist,
Reimagine

Cei mici au ilustrat libertatea, diversitatea și tradițiile Republicii Moldova. La alegere, unii au desenat spicul de grâu, simbol al roadei îmbelșugate și legăturii cu glia, alții au pictat struguri, însemnul agricol al Moldovei, sau au colorat curcubeul, ce semnifică diversitatea prin multitudinea lui cromatică.

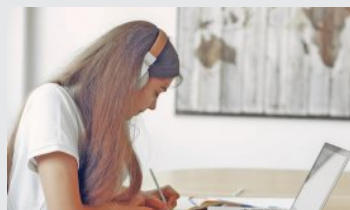
Inițiativa și-a propus să apropie copiii de patrimoniul național prin desen, imaginație și dezvoltarea creativității, oferindu-le ocazia să înțeleagă mai bine, prin experiențe practice, ce moștenim de la generațiile precedente și de ce este important să perpetuăm spre viitor aceste valori. De asemenea, s-a urmărit apropierea copiilor de patrimoniul cultural prin experiențe care le stărnesc curiozitatea. Odată ce procesul de învățare se îmbină cu distracția, simbolurile și tradițiile

devin mai ușor de înțeles, produse artistice transformând în mod miraculos asfaltul într-o galerie de artă în aer liber.

Octavian Curoșu, unul dintre cei trei artiști ilustratori, a menționat că „noi am încercat prin acest proiect să promovăm câteva principii fundamentale ce aparțin țării noastre: tradiție, cultură, folclor, libertate, diversitate, identitate, toate punându-le în șase schițe. Le-am făcut cu creta pentru copii, ca ei și să le exploreze și să le umple de culoare, completându-le cu desene pe înțelesul lor, din liberă inițiativă”.

În acest an, Zilele Europene ale Patrimoniului sunt marcate în țara noastră în perioada 15 septembrie - 15 octombrie. Ele s-au desfășurat sub genericul „Patrimoniul în pericol: renaștere, rezistență, re-imaginare”.

Cursuri gratuite de limba română, rezervate copiilor din diasporă

De cursuri online de învățare a limbii române vor beneficia copiii cu vârste cuprinse între 10 și 18 ani, originari de din țara noastră și stabiliți peste hotare. Lecțiile vor fi gratuite, fiind organizate de Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Biroul relații cu diaspora.

Înscrierile sunt deschise până în data de 25 octombrie curent. Cursurile vor fi susținute de la distanță de profesori din R. Moldova, într-un

mediu adaptat vârstei participanților. Copiii vor fi repartizați în grupe în funcție de vârstă și nivelul de cunoaștere a limbii române.

Activitățile vor avea un orar flotant, ținându-se cont de disponibilitatea participanților, astfel încât aceștia să poată lua parte la lecții indiferent de țara în care locuiesc. Programul urmărește obiectivul de a-i ajuta pe copiii din diasporă să învețe limba română, să descopere cultura și tradițiile țării de origine a familiilor lor.

Înscrierea este gratuită și se face prin completarea unui formular online, amplasat pe site-ul docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf87Hda8oQ0GC95TaF05pHZn0hQ4CpwNII28nqzLJQAFkZnOg/viewform?pli=1

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3565.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACȚOR-ȘEF ► Oxana Parașciuc
REDACȚOR PRINCIPAL ► Iulian Bogatu
REPORTER ► Silvia Țurcan
CORECTOR ► Elvira Țăganaș-Pânte
MACHETATOR ► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>